



بسم الله الرحمن الرحيم



دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی

مقایسه هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی

استاد راهنما :

دکتر جواد فولادیان

استاد مشاور:

دکتر مهدی سهرابی

نگارش :

ملیحه برزگر طرقله

زمستان ۱۳۸۷

مقایسه هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی

چکیده

هدف از انجام تحقیق حاضر مقایسه هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی ورزشکاران رشته‌های ورزشی انفرادی و گروهی بود. جامعه آماری، دانشجویان ورزشکار دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی شهر مشهد بودند. تعداد پرسشنامه به صورت غیر تصادفی در اختیار این ورزشکاران قرار گرفت. از این تعداد، ۴۴۳ پرسشنامه (۱۵۲ ورزشکار رشته انفرادی و ۲۹۱ ورزشکار رشته گروهی)، برگشت داده شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، شامل پرسشنامه مشخصات فردی، پرسشنامه ادراک موفقیت (روبرت و همکاران، ۱۹۹۸) و پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی (گیل و همکاران، ۱۹۸۳) بود. پایایی و روایی پرسشنامه‌های مذکور در تحقیقات متعددی از جمله تحقیق حاضر مورد تأیید قرار گرفته است. در تحقیق حاضر ضرایب آلفای کرونباخ برای هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۸۵ محاسبه شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر آمار توصیفی از آزمونهای کولوموگروف - اسمیرنوف برای اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده‌ها و آزمونهای یوی مان ویتنی، تی استیودنت، فریدمن و ویلکاکسون برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد. سطح معنی‌داری برای تمامی فرضیه‌ها و روش‌های آماری در سطح $P < 0/05$ در نظر گرفته شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد بین میانگین نمرات هدف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی ($P = 0/286$) و پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی ($P = 0/744$) تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. بین میانگین نمرات انگیزه مشارکت ورزشی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی ($P = 0/414$) و پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی ($P = 0/634$) تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. بین میانگین نمرات مؤلفه‌های هدف تکلیف‌گرایی و هدف خود‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی ($P = 0/001$)، دختران ورزشکار رشته‌های گروهی ($P = 0/001$)، پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی ($P = 0/001$) و پسران ورزشکار رشته‌های گروهی ($P = 0/001$) تفاوت معنی‌داری مشاهده شد، به طوری که در همه گروه‌های مورد تحقیق، میانگین نمرات مؤلفه هدف تکلیف‌گرایی به طور معنی‌داری بالاتر از میانگین نمرات مؤلفه هدف خود‌گرایی بود.

واژه های کلیدی: هدف‌گرایی، انگیزه مشارکت ورزشی، ورزشکاران رشته‌های ورزشی انفرادی،

ورزشکاران رشته‌های ورزشی گروهی

فهرست مطالب	
صفحه	عنوان

فصل اول - طرح تحقیق

۲.....	مقدمه.....
۴.....	بیان مسئله.....
۸.....	ضرورت و اهمیت.....
۱۰.....	اهداف تحقیق.....
۱۱.....	فرضیه های تحقیق.....
۱۳.....	تعاریف مفهومی و عملیاتی واژه ها.....

فصل دوم- ادبیات و پیشینه تحقیق

۱۸.....	مبانی نظری تحقیق.....
۴۵.....	مبانی تجربی تحقیق.....
۴۵.....	الف: تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۵۱.....	ب. تحقیقات انجام شده در خارج از کشور.....

فصل سوم- روش شناسی تحقیق

۶۳.....	روش تحقیق.....
۶۳.....	جامعه آماری و نمونه آماری.....
۶۴.....	ابزار تحقیق.....
۶۶.....	روایی و پایایی ابزار تحقیق.....
۶۹.....	متغیر های تحقیق.....
۶۹.....	ملاحظات اخلاقی.....
۶۹.....	روش های آماری مورد استفاده.....
۷۰.....	پیش فرض های تحقیق.....
۷۰.....	محدودیت های تحقیق.....

فصل چهارم- تجزیه و تحلیل آماری داده ها

۷۲.....	الف - توصیف یافته های تحقیق.....
۹۳.....	ب- آزمون فرضیه های تحقیق.....

فصل پنجم- بحث و نتیجه گیری

۱۱۰.....	خلاصه تحقیق.....
۱۱۳.....	بحث و نتیجه گیری.....
۱۱۷.....	نتیجه گیری نهایی.....
۱۱۹.....	پیشنهاد های برخاسته از تحقیق.....

فهرست مطالب	
صفحه	عنوان

۱۲۰.....	پیشنهاد های پژوهشی
۱۲۲.....	منابع و مآخذ
۱۳۰.....	پیوست

فهرست جدول‌ها	
صفحه	عنوان

۲۰.....	جدول ۱-۲: الگوی اسناد مبتنی بر چهار گونه تبیین نتایج عملکرد
۳۵.....	جدول ۲-۲: مشخصه های انواع مختلف هدف گرایی، هدف مشغولی و جو انگیزی
۶۳.....	جدول ۱-۳: نحوه نمره دهی گویه های پرسشنامه ادراک موفقیت
۶۳.....	جدول ۲-۳: گویه های مرتبط با خرده مقیاس های پرسش نامه ادراک موفقیت
۶۴.....	جدول ۳-۳: نحوه نمره دهی گویه های پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی
۶۴.....	جدول ۴-۳: گویه های مرتبط با هر یک از خرده مقیاس های پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی
	جدول ۵-۳: ضرایب آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق در پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی و ادراک موفقیت
۶۷.....	جدول ۶-۳: نتایج آزمون کولوموگروف اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های انفرادی)
۷۳.....	جدول ۷-۳: نتایج آزمون کولوموگروف اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های گروهی)
۷۲.....	جدول ۱-۴: توصیف وضعیت جنسیت و رشته ورزشی افراد پاسخ دهنده
۷۳.....	جدول ۲-۴: توصیف سن افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۴.....	جدول ۳-۴: توصیف قد افراد پاسخ دهنده (سانتی متر) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۵.....	جدول ۴-۴: توصیف وزن افراد پاسخ دهنده (کیلوگرم) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
	جدول ۵-۴: توصیف مدت انجام فعالیت بدنی افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۶.....	جدول ۶-۴: توصیف وضعیت مدت انجام تمرین منظم افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۷.....	جدول ۷-۴: توصیف وضعیت بالاترین مقام افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۸.....	جدول ۸-۴: یافته های توصیفی هدف گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۷۹.....	جدول ۹-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس هدف خود گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۰.....	جدول ۱۰-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس هدف تکلیف گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۱.....	جدول ۱۱-۴: یافته های توصیفی انگیزه مشارکت ورزشی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۲.....	جدول ۱۲-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس موفقیت (پیشرفت) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۳.....	جدول ۱۳-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس گروه گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۵.....	جدول ۱۴-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس آمادگی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۶.....	جدول ۱۵-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس تخلیه انرژی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۷.....	جدول ۱۶-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس عوامل موقعیتی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۸.....	جدول ۱۷-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس بهبود مهارت به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۸۹.....	جدول ۱۸-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس دوست یابی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی
۹۰.....	جدول ۱۹-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس تفریح / سرگرمی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی

فهرست جدول‌ها	
صفحه	عنوان

۹۱	جدول ۲۰-۴: نتایج آزمون کولوموگروف - اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های انفرادی)
۹۲	جدول ۲۱-۴: نتایج آزمون کولوموگروف - اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های گروهی)
۹۳	جدول ۲۲-۴: آماره های توصیفی و میانگین رتبه ها و نتایج آزمون یوی مان ویتنی متغیر هدف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۹۴	جدول ۲۳-۴: آماره های توصیفی و میانگین رتبه ها و نتایج آزمون مان ویتنی متغیر هدف‌گرایی پسران ورزشکار رشته های انفرادی و گروهی
۹۵	جدول ۲۴-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون ویلکاکسون برای مؤلفه‌های تکلیف‌گرایی و خودگرایی در دختران ورزشکار رشته های انفرادی
۹۶	جدول ۲۵-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون ویلکاکسون برای مؤلفه‌های تکلیف‌گرایی و خودگرایی در دختران ورزشکار رشته‌های گروهی
۹۷	جدول ۲۶-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون ویلکاکسون برای مؤلفه‌های تکلیف‌گرایی و خودگرایی در پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۹۸	جدول ۲۷-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون ویلکاکسون برای مؤلفه‌های تکلیف‌گرایی و خودگرایی در پسران ورزشکار رشته های گروهی
۹۹	جدول ۲۸-۴: آماره‌های توصیفی، میانگین رتبه‌ها و نتایج آزمون یوی مان ویتنی برای متغیر خودگرایی دختران ورزشکار رشته های انفرادی و گروهی
۱۰۰	جدول ۲۹-۴: آماره‌های توصیفی، میانگین رتبه‌ها و نتایج آزمون یوی مان ویتنی برای مؤلفه تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته های انفرادی و گروهی
۱۰۱	جدول ۳۰-۴: آماره‌های توصیفی، میانگین رتبه‌ها و نتایج آزمون یوی مان ویتنی برای مؤلفه خودگرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۰۲	جدول ۳۱-۴: آماره‌های توصیفی و میانگین رتبه‌ها و نتایج آزمون یوی مان ویتنی مؤلفه تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۰۳	جدول ۳۲-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون لون و t Student برای متغیر انگیزه مشارکت ورزشی دختران ورزشکار رشته های انفرادی و گروهی
۱۰۴	جدول ۳۳-۴: آماره های توصیفی و نتایج آزمون لون و t Student برای متغیر انگیزه مشارکت ورزشی پسران ورزشکار رشته های انفرادی و گروهی
۱۰۵	جدول ۳۴-۴: نتایج آماره‌های توصیفی و آزمون فریدمن برای خرده مقیاس‌های انگیزه مشارکت دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۱۰۶	جدول ۳۵-۴: نتایج آماره های توصیفی و آزمون فریدمن برای خرده مقیاس‌های انگیزه مشارکت ورزشی دختران ورزشکار رشته‌های گروهی
۱۰۷	جدول ۳۶-۴: نتایج آماره های توصیفی و آزمون فریدمن برای خرده مقیاس‌های انگیزه مشارکت ورزشی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
جدول ۳۷-۴: نتایج آماره های توصیفی و آزمون فریدمن برای خرده مقیاسهای انگیزه مشارکت ورزشی پسران ورزشکار رشته های گروهی.....	۱۰۸
نمودار ۱-۲: سلسله مراتب نیازها مطابق نظریه مازلو.....	۲۰
نمودار ۲-۲: نظریه ارزیابی شناختی.....	۲۶
نمودار ۱-۲: الگوی اسناد مبتنی بر چهار گونه تبیین نتایج عملکرد.....	۲۰
نمودار ۲-۲: مشخصه های انواع مختلف هدف گرایی، هدف مشغولی و جو انگیزشی.....	۳۵
نمودار ۱-۳: نحوه نمره دهی گویه های پرسشنامه ادراک موفقیت.....	۶۳
نمودار ۲-۳: گویه های مرتبط با خرده مقیاس های پرسش نامه ادراک موفقیت.....	۶۳
نمودار ۳-۳: نحوه نمره دهی گویه های پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی.....	۶۴
نمودار ۴-۳: گویه های مرتبط با هر یک از خرده مقیاس های پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی.....	۶۴
نمودار ۳-۵: ضرایب آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق در پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی و ادراک موفقیت.....	۶۷
نمودار ۳-۶: نتایج آزمون کولوموگروف اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های انفرادی).....	۷۳
نمودار ۳-۷: نتایج آزمون کولوموگروف اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق (رشته های گروهی).....	۷۴
نمودار ۱-۴: توصیف وضعیت جنسیت و رشته ورزشی افراد پاسخ دهنده.....	۷۲
نمودار ۲-۴: توصیف سن افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۳
نمودار ۳-۴: توصیف قد افراد پاسخ دهنده (سانتی متر) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۴
نمودار ۴-۴: توصیف وزن افراد پاسخ دهنده (کیلوگرم) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۵
نمودار ۵-۴: توصیف مدت انجام فعالیت بدنی افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۶
نمودار ۶-۴: توصیف وضعیت مدت انجام تمرین منظم افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۷
نمودار ۷-۴: توصیف وضعیت بالاترین مقام افراد پاسخ دهنده به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۸
نمودار ۸-۴: یافته های توصیفی هدف گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۷۹
نمودار ۹-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس هدف خود گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۰
نمودار ۱۰-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس هدف تکلیف گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۱
نمودار ۱۱-۴: یافته های توصیفی انگیزه مشارکت ورزشی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۲
نمودار ۱۲-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس موفقیت (پیشرفت) به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۳
نمودار ۱۳-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس گروه گرایی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۴
نمودار ۱۴-۴: یافته های توصیفی خرده مقیاس آمادگی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی.....	۸۵

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
------	-------

- نمودار ۴-۱۵: یافته های توصیفی خرده مقیاس تخلیه انرژی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی ۸۶
- نمودار ۴-۱۶: یافته های توصیفی خرده مقیاس عوامل موقعیتی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی..... ۸۷
- نمودار ۴-۱۷: یافته های توصیفی خرده مقیاس بهبود مهارت به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی ۸۸
- نمودار ۴-۱۸: یافته های توصیفی خرده مقیاس دوست یابی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی ۸۹
- نمودار ۴-۱۹: یافته های توصیفی خرده مقیاس تفریح/ سرگرمی به تفکیک جنسیت و نوع رشته ورزشی ۹۰

فصل اول

طرح تحقيق

مقدمه

انسانها موجوداتی فعال و برانگیخته در دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده هستند و انگیزش، فرآیند برانگیختن و نگهداری رفتارهایی است که به سوی اهداف متوجه است. به نظر راجرز (۱۹۵۱) انسانها افرادی در حال پیشرفت هستند و انگیزه پیشرفت برای آنها به عنوان یک عامل شخصیتی و نیاز برای رسیدن به آرزو و هدف مطرح می‌شود. در زمینه‌های پیشرفت، افراد از اهداف برای ارزیابی یک تجربه به عنوان موفقیت یا شکست استفاده می‌کنند. آنها وقتی توانایی بالایی را به اثبات برسانند (یعنی به هدفشان برسند) احساس موفقیت را تجربه خواهند کرد و وقتی قادر به این کار نشوند، احساس شکست خواهند کرد و موفقیت برای آنها ذهنی است. این احساس به چگونگی تعریف شخص از توانایی بستگی دارد، چیزی که به نوبه خود به عوامل شخصی، رشدی و موقعیتی وابسته است (خواجهوند، ۱۳۸۳).

اهداف می‌تواند به عنوان یک بازنمایی شناختی از آنچه که یک فرد امید انجام دادن آن را دارد تعریف شود. همچنین مطرح شده که رفتار هدف‌گرا، شکل معینی از انگیزش است (داک، ۱۹۸۶). نظریه پردازان تئوری هدف پیشرفت (آمز^۱، ۱۹۸۴؛ داک^۲، ۱۹۸۶ و نیکولز، ۱۹۸۹)، معتقدند که نیت اولیه افراد در

1- Ames
2- Dweck

موقعیت‌های پیشرفت (از جمله تحصیل، شغل و ورزش)، نشان دادن و اثبات توانایی است و محققان در این راستا، چگونگی تعبیر و تفسیر افراد از موفقیت و شکست، قضاوت درباره توانایی‌شان و میزان اهمیت دادن به تلاش را مورد مطالعه قرار می‌دهند (گراسبارد^۱ و همکاران، ۲۰۰۷).

بین اهداف افراد و انگیزه‌های آنان و نیز بین عامل انگیزش و مشارکت افراد در فعالیت‌ها روابط متقابلی وجود دارد. برای این‌که فرد انگیزه لازم برای اجرای کاری را پیدا کند، باید با هدف‌های او هماهنگ باشد (مسدد، ۱۳۸۰) و هدف‌ها نیز انگیزه لازم برای تلاش و پایداری رسیدن به مقصود را فراهم می‌کند (نوربخش، ۱۳۸۵).

^۱ - Grossbard

بیان مسئله

پیشرفت افراد به سمت هدف‌هایشان تابع گرایش‌هایی است که آن‌ها با خود به موقعیت‌هایی که امکان پیشرفت وجود دارد، نظیر محیط‌های ورزشی، می‌آورند. همچنین، این‌که فرد بخواهد از نظر جسمانی فعال باشد، به نگرش‌های او درباره فعالیت بدنی و ارزش یا اهمیت همراه با آن تشکیل شده است (یمینی و حامدی‌نیا، ۱۳۸۴).

تئوری‌های شناختی- اجتماعی در رابطه با انگیزش، رفتار ورزشکاران را در موقعیت‌های پیشرفت نتیجه‌ای از درک آن‌ها از موفقیت در زمینه‌های مختلف می‌دانند. در این رابطه یکی از مهمترین نظریه‌ها، تئوری هدف پیشرفت است که انگیزش را در ورزش و تربیت بدنی نشان می‌دهد (روبرت، ۲۰۰۰). تئوری هدف پیشرفت این فرض را ارائه می‌دهد که دو نوع اصلی انگیزش و یا هدف‌گرایی در ورزشکاران وابسته به این‌که آن‌ها چگونه موفقیت را تعبیر می‌کنند وجود دارد که این سوگیری‌های هدف (تکلیف و خود) به طور متفاوت بر رفتارهای شرکت‌کنندگان در فعالیت بدنی تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر نظریه پردازان انگیزه پیشرفت (نیکولز، دودا^۱، ۱۹۸۹) بر این عقیده هستند که افراد در تعریف موفقیت با یکدیگر متفاوتند و شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی، تربیت بدنی یا سایر زمینه‌های مرتبط با پیشرفت، موفقیت را بر حسب تکلیف و یا خود تعبیر می‌کنند (دودا، ۱۹۹۳، نیکولز، ۱۹۸۹).

افرادی که تکلیف‌گرا می‌باشند موفقیت را بر حسب تسلط بر مهارت‌ها، پیشرفت فردی و کار سخت تعریف نموده و افراد خودگرا موفقیت را بر حسب برتری و سرآمدی بر دیگران، ترجیحاً بدون تلاش زیاد تعریف می‌نمایند (کاواسانا^۲ و رابرت، ۲۰۰۱). همچنین تحقیقات نشان داده‌اند که سوگیری‌های هدف تکلیف و خود در ورزش با الگوهای رفتاری و شناختی متفاوتی از لحاظ کیفی مرتبط هستند که نه تنها بر

1- Duda

2- Kavussanu

عملکرد کوتاه‌مدت بلکه بر مشارکت بلند مدت نیز تأثیر می‌گذارد (ویلیامز^۱، ۲۰۰۱). تئوری هدف پیشرفت بیان می‌کند که احتمال بروز الگوهای مختلف رفتارهای سازگار یا ناسازگار نیز با توجه به این که یک نفر به طور غالب تکلیف‌گرا یا خودگرا باشد وجود دارد (هاناکیویس^۲ و همکاران، ۲۰۰۱). این الگوها مکرراً در محیط‌های ورزشی و کلاسی و سایر موقعیت‌های پیشرفت مورد مطالعه قرار گرفته‌اند (توماس^۳، ۲۰۰۵). همچنین تأکید بر این نکته مهم است که سوگیری‌های هدف پیشرفت پیش‌بینی می‌کند که چگونه یک ورزشکار، متعهد باقی خواهد ماند و به تلاش‌های ورزشی و رفتارهای اخلاقی ادامه خواهد داد. استفان^۴ (۲۰۰۴)، دریافت که سوگیری‌های هدف پیشرفت در توسعه پیشرفت ورزشی و عملکرد اخلاقی نوجوانان مهم است. بنابراین هدف‌گرایی، محرک همه ورزشکاران از جمله قهرمانان ورزشی است (گیراود^۵، ۲۰۰۶). از سویی دیگر توانایی بدنی درک شده نیز یک عامل مهم برای انگیزش مشارکت در فعالیت‌های بدنی است. تئوری انگیزش شایستگی هارتر این فرض را ارائه می‌دهد که افراد برای این که شایستگی‌شان را در زمینه‌هایی که تصور می‌کنند توانایی‌های بالایی دارند اثبات کنند، برانگیخته می‌شوند و بیشتر تمایل دارند در فعالیت‌هایی شرکت کنند که در آن‌ها احساس موفقیت بیشتری می‌کنند. بنابراین ادراک موفقیت آمیز موجب برانگیختن فرد جهت ادامه شرکت در آن فعالیت خواهد گردید (شفیع زاده، ۱۳۸۶).

تحقیقات زیادی به بررسی و رابطه سنجی خرده مقیاس‌های هدف‌گرایی پیشرفت با پاسخ‌های رفتاری و روانشناختی پرداخته‌اند و روابطی میان سوگیری‌های هدف و رفتارهای متفاوت مشاهده کرده‌اند. به عنوان مثال نشان داده‌اند که هدف تکلیف‌گرایی به طور مثبتی با تلاش (دودا، ۱۹۸۸، دودا و نیوتن^۶

1- Williams
 2- Hanaekiewicz
 3- Thomas
 4- Stephanie
 5- Giraud
 6- Newton

چی، ۱۹۹۰)، پایداری (دودا، ۱۹۸۸)، رضایت مندی (دودا و همکاران، ۱۹۹۲)، انگیزه درونی (دودا، ۱۹۹۰؛ سیفریز^۱ و همکاران، ۱۹۹۱)، و شایستگی درک شده در ارتباط می‌باشد (خواجوند؛ ۱۳۸۳).

تحقیقات چشم‌انداز هدف در حوزه تفاوت جنسیت به نتایج دو پهلویی دست یافته‌اند. برخی از مطالعات به این نتیجه رسیدند که جنس مذکر خودگراتر و جنس مؤنث تکلیف‌گراتر است (دودا، ۱۹۸۹، ۱۹۸۸، ۱۹۸۵، دودا و همکاران، ۱۹۹۴، ۱۹۹۲)، اما دیگران برای تأیید وجود تفاوت‌های جنسیتی در این موضوع با شکست مواجه شدند (دودا و همکاران، ۱۹۹۳، ۱۹۹۴، ویلیامز، ۱۹۹۴). که در این رابطه، این احتمال وجود دارد که تعدادی از واریانس‌های مشاهده شده در تفاوت‌های جنسیتی به خاطر درگیر شدن متغیرهای دیگری از جمله تجربه ورزشی و یا نوع ورزش در بین مشارکت‌کنندگان باشد (هانراهان^۲ و بیدل، ۲۰۰۲). بنابراین در حوزه انگیزش، نوع ورزش عاملی بوده که تحقیقات متعددی روی آن صورت پذیرفته است و محققان متعددی به مقایسه گرایش‌های رفتاری و ابعاد انگیزشی از جمله اهداف پیشرفت، به عنوان مثال جهت‌گیری ورزشی (رقابت‌گرایی، پیروزی‌گرایی و هدف‌گرایی) در انواع مختلف رشته‌های ورزشی پرداخته‌اند. در این راستا گروهی از تحقیقات انجام شده روی ورزشکاران رشته ورزشی ویژه‌ای صورت گرفته است. به عنوان مثال توماس (۲۰۰۵)، به مطالعه نیمرخ‌های هدف پیشرفت در میان بازیکنان نخبه بیس بال پرداخت، کارلو^۳ (۲۰۰۷)، نیمرخ هدف‌گرایی شناگران پیشکسوت را مورد بررسی قرار داد و احمدی (۱۳۸۳)، انگیزش پیشرفت و خرده‌مقیاس‌های آن را در بازیکنان رده بالا و پایین لیگ برتر فوتبال مورد مقایسه قرار داد. گروهی دیگر از تحقیقات به مقایسه این گرایش‌های مختلف ورزشی و یا به تفکیک ورزش‌های انفرادی و گروهی پرداخته‌اند. به عنوان مثال رضانی‌نژاد (۱۳۸۳)، جهت‌گیری ورزشی، ارلی^۴ (۱۹۸۷)، تفاوت‌های انگیزشی و گرایش‌های شخصیتی و والی^۵ (۱۹۸۸)،

1- Seifriz
2- Hanrahan
3- Carlo
4- Early
5- Vealey

سوگیری‌های رقابتی را در ورزشکاران رشته‌های گروهی و انفرادی مورد مقایسه قرار دادند. هانراهان و بیدل (۲۰۰۲)، نیز هدف‌گرایی را بین ورزشکاران چهار رشته مختلف ورزشی مقایسه کردند.

از سویی دیگر انگیزه مشارکت ورزشی به بیان دلایل اصلی افراد از شرکت در ورزش و فعالیت بدنی، ادامه و یا ترک آن می‌پردازد که عواملی از جمله باور و نگرش افراد، نحوه اجتماعی شدن و فرهنگ جامعه، والدین، مربیان، همسالان و ... در آن نقش دارد. در این راستا محققان مشاهده کرده‌اند که تفاوت‌هایی نیز در برخی دلائل ارائه شده برای مشارکت در ورزش کودکان، جوانان، بزرگسالان، مردان و زنان، با سطوح متفاوت مشارکت و توانایی ادراکی وجود دارد. در هر حال شرح دلایلی که افراد برای فعال بودن از طریق ورزش ارائه می‌دهند، نقطه شروع مفیدی برای درک و فهم انگیزه و نیازهای آنهاست.

پس انتخاب نوع رشته ورزشی در تعامل با عوامل شخصیتی است و همان‌طور که سن، جنسیت، توانایی ادراکی، سطح مهارت، عوامل فرهنگی، موقعیت و جوانگیزشی ادراکی (درگیر در تکلیف یا درگیر در خود)، بر هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی افراد تأثیر گذار است، نوع ورزش از جنبه انفرادی و گروهی بودن نیز عاملی مؤثر است و امکان این تصور وجود دارد که ورزشکاران رشته‌های انفرادی تعاریف متفاوتی از موفقیت نسبت به ورزشکاران ورزش‌های گروهی داشته باشند، همان‌طور که آن‌ها معمولاً بازخورد دقیق‌تری درباره عملکرد شخصی‌شان دریافت می‌کنند. همچنین ممکن است دلایل انگیزشی متفاوتی آنها را به شرکت در ورزش انفرادی یا گروهی سوق داده باشد و از درجه اهمیت متفاوتی برخوردار باشد. لذا با توجه به مطالعات انجام شده و نتایج دو پهلویی که در این زمینه وجود دارد و به منظور رفع ابهامات موجود در این تحقیق به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤالات اصلی هستیم که:

آیا بین سوگیری‌های هدف ورزشکاران رشته‌های ورزشی انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد؟

آیا بین انگیزه‌های مشارکت ورزشکاران رشته‌های ورزشی انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد؟

ضرورت و اهمیت

نیاز به مطالعاتی طولانی در مورد روابطی که بین دیدگاه‌های اهداف، اجرا، پاداش‌ها، اسنادها، خود-شایستگی و انگیزه (درونی) در ورزشکاران و بازیکنان وجود دارد، احساس می‌شود. به‌خصوص، امکان دارد این تحقیقات کوشش کنند تا نیاز ورزشکاران برای رسیدن به موفقیت روشن شود. نیاز زیادی برای فهم بهتر هدف‌محوری ورزشکاران و بازیکنان حرفه‌ای احساس می‌شود. بیشتر مقالات علمی موجود صرفاً روی شرکت بازیکنان متمرکز شده است و سطح اجرا را از نظر دور داشته‌اند. شواهد اندک موجود، پیشنهاد می‌کند که بازیکنان حرفه‌ای باید از تکلیف‌محوری و خودمحوری‌های قوی برخوردار باشند (سیاح و همکاران، ۱۳۸۴).

اکثر تحقیقاتی که معیارهای سوگیری‌های هدف پیشرفت را مورد مطالعه قرار داده‌اند، بیشتر از دانش-آموزانی استفاده کرده‌اند که تجربه ورزشی زیادی نداشته و یا خیلی کم در فعالیت‌های ورزشی شرکت داشته‌اند. همچنین تأثیر انواع مختلف ورزش‌ها در سوگیری‌های پیشرفت به طور کامل نشان داده نشده و اعتبار خارجی این مطالعات در حقیقت قابل بحث است (هانراهان و بیدل، ۲۰۰۲)، که در تحقیق حاضر این دو نکته لحاظ شده است. همچنین یافته‌ها در رابطه با تفاوت‌های جنسیتی در هدف‌گرایی پیشرفت تا اندازه‌ای متناقض بوده و یک توضیح ممکن برای یافته‌های متفاوت احتمال درگیر شدن متغیرهایی از جمله نوع ورزش می‌باشد که مورد ملاحظه قرار نگرفته است (هانراهان، ۲۰۰۸).

تحقیقات در مبحث انگیزش تفاوت‌هایی را در انگیزه‌های افراد فعال و غیر فعال در ورزش و فعالیت بدنی نشان داده است. مطالعات حوزه انگیزه مشارکت ورزشی به این سؤال پاسخ می‌دهد که چرا افراد به ورزش و تمرین می‌پردازند و یا چرا از آن کناره‌گیری می‌کنند. بیشتر تحقیقات مربوط به مشارکت جوانان در ورزش توصیفی و فاقد زیربنای نظری مشخص بوده است، با این وجود آنها اطلاعات پایه و مفیدی را جهت شناسایی انگیزه‌های مرتبط با فعالیت جسمانی و ورزش فراهم آورده و همچنین به ایجاد

بخش‌های ساختاری برای نظریه‌ها کمک زیادی می‌کنند. ترکیب اطلاعات توصیفی و دیدگاه‌های نظری ممکن است به درک عمیق‌تر انگیزه‌ها و مکانیزم‌های انگیزشی کمک کند و راه‌حل‌های عملی را نشان دهد (زاهاریدیس^۱ و بیدل، ۲۰۰۰).

همچنین می‌توان به اثر عوامل محیطی مثل قومیت، تاریخچه ورزشی شخص و جو تیمی اشاره کرد (خواجوند، ۱۳۸۳). در روانشناسی ورزش و تمرین، مورد ملاحظه قرار دادن این نکته که تفاوت‌های فرهنگی بر نتایج تأثیر می‌گذارد مهم است (دودا و آلیسون^۲، ۱۹۹۰، گایووین و راسل^۳، ۱۹۹۳). فلورز (۲۰۰۸)، اشاره کرد اکثر مطالعاتی که تئوری‌های انگیزشی را بررسی کرده‌اند بر روی مشارکت کنندگان اروپایی و آمریکایی صورت گرفته است و این نتایج ممکن است در دیگر فرهنگ‌ها کاربرد نداشته باشد (هارمر^۴ و همکاران، ۱۹۹۷؛ ماهر^۵ و نیکولز، ۱۹۸۰). بنابراین با توجه به این که معمولاً فرهنگ عاملی مؤثر در نتایج تحقیقات است و با مراجعه به منابع ملاحظه شد که تحقیقی مشابه با موضوع حاضر، در کشور انجام نشده است و نیز با توجه به موارد یاد شده، ضرورت و اهمیت مطالعه حاضر بدیهی به نظر می‌رسد.

1- Zahariadis
2- Allison
3- Gauvin and Russell
4- Harmer
5- Maehr

اهداف تحقیق

هدف کلی

مقایسه هدف‌گرایی و انگیزه مشارکت ورزشی ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی

اهداف اختصاصی

۱. مقایسه هدف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۲. مقایسه هدف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۳. مقایسه هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۴. مقایسه هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های گروهی
۵. مقایسه هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۶. مقایسه هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های گروهی
۷. مقایسه هدف خود‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۸. مقایسه هدف خود‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۹. مقایسه هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۰. مقایسه هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۱. مقایسه انگیزه مشارکت دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۲. مقایسه انگیزه مشارکت پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی
۱۳. مقایسه مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۱۴. مقایسه مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی
۱۵. مقایسه مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی دختران ورزشکار رشته‌های گروهی
۱۶. مقایسه مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی پسران ورزشکار رشته‌های گروهی

فرضیه های تحقیق

۱. بین میانگین نمرات هدف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.
۲. بین میانگین نمرات میانگین نمرات هدف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.
۳. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی تفاوت وجود دارد.
۴. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های گروهی تفاوت وجود دارد.
۵. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی تفاوت وجود دارد.
۶. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی و هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های گروهی تفاوت وجود دارد.
۷. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.
۸. بین میانگین نمرات هدف خود‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.
۹. بین میانگین نمرات هدف تکلیف‌گرایی دختران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.
۱۰. بین میانگین نمرات هدف تکلیف‌گرایی پسران ورزشکار رشته‌های انفرادی و گروهی تفاوت وجود دارد.